

ข้อมูลขององค์กรที่โปร่งใสมากขึ้น

1. ระบบบริษัทภิบาลใหม่

รูปแบบการดำเนินธุรกิจแบบดั้งเดิม

คณะกรรมการบริษัทของบริษัทญี่ปุ่นแบบเดิมจะประกอบด้วยบุคคลภายใน ซึ่งทำให้ความสามารถในการควบคุมดูแลผู้จัดการระดับอาวุโสของบริษัทอย่างเคร่งครัดนั้นลดน้อยลง ในปี 2542 สัดส่วนของกรรมการจากภายนอกในบริษัทของอเมริกา อังกฤษ เยอรมันนี ฝรั่งเศส และประเทศตะวันตกอื่นๆ ได้เพิ่มขึ้นถึง 50% เมื่อเทียบกับบริษัทญี่ปุ่นที่มีเพียง 5%

บริษัทญี่ปุ่นได้พยายามประนีประนอมด้วยการนำเอาระบบบัญชีต่างๆ ซึ่งเน้นการทำบัญชีแยกแต่ละบริษัทมาใช้ซึ่งยากต่อการเข้าใจเกี่ยวกับฐานะทางการเงินที่แท้จริงของกลุ่มองค์กร การประเมินมูลค่าทรัพย์สินจากวิธีทำบัญชิตันทุนยังอาจบิดเบือนฐานะทางการเงินของกลุ่มบริษัทเพราะการขาดทุนต่างๆ มักจะไม่แสดงในงบดุลหรือถูกชดเชยด้วยกำไรแอบแฝงบางอย่าง ระบบนี้ยังชะลอการเริ่มใช้วิธีบริหารแบบผู้ถือหุ้นด้วยโดยขัดขวางการเปิดเผยภาพที่แท้จริงของบริษัท

แนวโน้มในปัจจุบัน

การเริ่มนำเอากรรมการบริษัทและผู้บริหารจากภายนอกมาใช้

บริษัทญี่ปุ่นได้เริ่มนำเอากรรมการบริษัทและผู้บริหารจากภายนอกมาใช้เพื่อเพิ่มความชัดเจนโปร่งใสขององค์กรและปรับปรุงขีดความสามารถเพื่อที่จะระดมเงินทุนต่างๆ จากตลาดโดยตรง ผลการสำรวจของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของโตเกียวจัดโดยหนังสือพิมพ์ธุรกิจชั้นนำ The Nihon Keizai Shimbun ในเดือนกันยายน ปี 2544 พบว่า 38.8% ของบริษัทที่ตอบรับการสำรวจได้แต่งตั้งกรรมการบริษัทจากภายนอก 1 คน หรือ มากกว่า และ 24.2% กำลังพิจารณาการนำเอาระบบนี้มาใช้ ยิ่งไปกว่านั้น บางบริษัทยังแต่งตั้งผู้บริหารต่างชาติอยู่ในคณะกรรมการบริษัทด้วย

อันเนื่องมาจากการแก้ไขประมวลกฎหมายพาณิชย์เพิ่มเติม ระยะเวลาอยู่ในตำแหน่งของกรรมการบริษัทได้ถูกลดลงจาก 2 ปีเป็น 1 ปี และกรรมการบริษัทเหล่านั้นจะต้องได้รับการตรวจสอบจากผู้ถือหุ้นบริษัทอย่างใกล้ชิด การเปลี่ยนแปลงที่ยังดำเนินอยู่เหล่านี้ชี้ให้เห็นว่า องค์กรต่างๆ ของญี่ปุ่นถูกคาดหวังว่าการจะเริ่มมีความชัดเจนโปร่งใสมากยิ่งขึ้นไปในอนาคต

การประเมินมูลค่าของบริษัทที่แม่นยำมากขึ้น

ได้มีการเริ่มใช้มาตรฐานใหม่ของการทำบัญชีซึ่งพัฒนาจากมาตรฐานสากลและส่วนใหญ่มุ่งเน้นไปที่บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในช่วงปลายเดือนมีนาคม 2543 ในขณะเดียวกัน บริษัทต่างๆ โดยเฉพาะสมาชิกในเครือข่ายองค์กรใหญ่ๆ ได้เริ่มที่จะมุ่งความสนใจไปผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นเพราะบริษัทเหล่านั้นได้ยกเลิกการถือหุ้นไขว้กันในกลุ่มบริษัท แนวโน้มเช่นนี้ทำให้ข้อมูลของการบริหารชัดเจนโปร่งใสมากขึ้นเนื่องจากการใช้ระบบบัญชีรวม (consolidated accounting) ขององค์กร การทำบัญชีแบบ Mark-to-market (มูลค่าปัจจุบัน ณ เวลานั้น) สำหรับสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการเงินและบัญชีเงินหมุนเวียน การบริหารเช่นนี้ทำให้การประเมินค่าโดยรวมของบริษัทญี่ปุ่นว่าเป็นพันธมิตรทางธุรกิจที่มีศักยภาพทำได้ง่ายขึ้นกว่าเดิม

ความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้มีความหมายต่อคุณอย่างไร

- บริษัทมีความโปร่งใสมากขึ้น จึงลดความเสี่ยงในการลงทุน
- มีการประเมินค่าที่ถูกต้องมากขึ้นของบริษัทญี่ปุ่นว่าเป็นพันธมิตรทางการลงทุนและธุรกิจที่มีศักยภาพ

กรณีศึกษา

การบริหารที่ชัดเจนโปร่งใสมากขึ้นด้วยการปรับโครงสร้างคณะกรรมการบริษัท

Sony

Sony Corporation ได้นำเอาการบริหารองค์กรที่โปร่งใสมาใช้อย่างต่อเนื่องเป็นเวลากว่าสิบปี และเป็นบริษัทญี่ปุ่นรายแรกที่แยกคณะกรรมการบริษัทออกจากคณะผู้บริหารในเดือนมิถุนายน ปี 2540 กรรมการ 4 คนจาก 12 คนมาจากภายนอก ยิ่งกว่านั้น 1 ใน 4 ของกรรมการ ยังเป็นชาวต่างชาติ คือ Goran Lindahl อดีตประธานและผู้บริหารระดับสูงสุด (CEO) ของบริษัทยักษ์ใหญ่ ABB ที่ทำธุรกิจด้านพลังงานและอโตเมชัน ได้รับการแต่งตั้งเนื่องจากความรู้ความชำนาญและประสบการณ์หลากหลายที่ผ่านมาในการสร้างธุรกิจ ABB Ltd. จากตัวอย่างของโซนี่ได้แสดงให้เห็นว่าการแต่งตั้งกรรมการที่ไม่ใช่คนญี่ปุ่นเริ่มกลายเป็นสิ่งที่ธรรมดาแต่เกิดขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไปในญี่ปุ่น